

HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜ/ZORUNLULUĞU
ve
BAŞÖRTÜSÜ

Muharrem BALCI

Değerli arkadaşlar,

Hak arama özgürlüğünü bir erdem kabul edenler,

Hak arama bilincini eyleme dönüştürenler,

Hak aramanın sonlandırılmayacağına inananlar,

Hakkı, kimin elinde olursa olsun almak için mücadele edenler,

Hakkın alınmasında merci, melce, makam, kul, saltanat, millet, devlet,

Müslüman gavur farkı gözetmeyenler,

Hak arama özgürlüğü kutsaldır. Fıtridir. Terk edilemez, ertelenemez.

Hak arama bir özgürlük olduğu kadar bir zorunluluktur.

İnsanlık onuru, fitratı gereği, hak aramayı terk edilemez, ertelenemez ve acil bir sorumluluk olarak kabul eder.

Yine insanlık onuru, hak arama bilincini ve hak arama eylemini zaruri kılar.

İnananlar başörtüsünü inançlarının bir gereği sayıyorlarsa, inançlarının gereğini yapmalıdırlar.

İnananlar, başörtüsü takmanın sadece inançlarının bir gereği olduğuna inanırlar.

İnananlar, inandıkları gibi yaşamının gereği olarak başörtüsü takmanın bir insan hakkı olduğuna da inanırlar.

Kimilerinin, başörtüsünü bir insan hakkı olarak kabul edenleri eleştirmelerini anlayamıyorum. Evet, başörtüsü takmak hem inanç gereğidir, hem de inandığı gibi yaşama hakkının gereği olarak bir insan hakkıdır.

İnsanların fitrata aykırı olmadıkça, Sünnetullah'a aykırı olmadıkça tercihlerine saygı göstermek bize bir insanlık görevi değil mi?

O halde başörtüsü için verilen mücadeleyi İslami mücadele veya insan hakları mücadelesi şeklinde algılamak neden yanlış olsun.

Bunların her ikisi de doğrudur. İnsani olan İslami'dir, İslami olan da insanidir.

İnsan hakları derken İslam, İslam derken de insan hakları inkâr edilmiş mi oluyor?

Bu konu başörtüsü mücadelesinin **birinci algılama sorunudur**.

İkinci algılama sorunu, hak arama özgürlüklerini kullananların bu özgürlüklerinin sınırlanması konusudur.

Son günlerde sistemin mağdurları olan kızlarımızın hak arama mücadelelerini ulusal yargı makamlarının dışına taşırmaları ve haklarını Avrupa'dan, yani Batı'dan, yani birilerini ifadesi ile gâvurdan talep etmeleri ne kadar kötü bir görüntü (!) değil mi?

Size de öyle mi geliyor?

Onun için mi kızlarımızın üniversite kapılarından döndürülmesine seyirci kaldı?

Bu görüntü çirkinliği yüzünden mi bu kızları yalnız bıraktılar?

Bir Müslüman nasıl olur da hakkını bir gayrimüslimden ister?

Böyle bir talebi doğal karşılamak mümkün mü?

Şimdi herkes elini vicdanının olduğu yere koysun. Siz bir hakkınızın peşindesiniz ve üstelik bu hakkınız yine bizim dediğiniz insanlar tarafından gasp edilmiş.

Hakkınızı her yerde aramışsınız, eylemler yapmışsınız, mahkemeleri aşındırmışsınız. Derdinizi dağa taş anlatmışsınız, herkes anlamış, dağ taş anlamış, sizi bu dertle sınavan Allah duyarlılığınız karşısında göğsünüzü ferahlatmış, sizi bir iman küpü halinde tüm dünyanın karşısında esaslı bir duruşa geçirmiş, eğdirmemiş, büktürmemiş ve siz bu inanç ve kararlılıkla hakkınızı aramaya devam etmişsiniz.

Bir gün gelmiş deniz bitmiş, bu kıyılarda hak arama merciiniz kalmamış ve artık başka diyarlara gitmek zorunda kalmışsınız. Yani hicret etmek zorunda kalmışsınız.

Nereye gâvur illerine...

Birileri size yıllardır bir telkinde bulunuyor.

Diyorlar ki: Dünyanın bilmem neresinde, hatta dünya dışında bir başka gezegende sizin hakkınızı tanıyacak, size onurlu yaşamın kapısını açacak birileri var. Bazı kurumlar var sizi anlayabilecek, oralara gidin.

Ve siz bu sese duyarsız kalacaksınız öyle mi?

Beni kimse inandıramaz buna.

Kimse kendisine hak tanıyacak bir makamı görmezden gelemez.

Bu makamın adı AHİM de olsa...

AHİM bazı hakları, özellikle din ve vicdan özgürlüğünü, eğitim öğretim hakkını güvence altına alan bir sözleşmenin uygulayıcısı olarak sunulmuştu.

Ne gibi?

Tıpkı hepinizin ve hepimizin karşısında el pençe divan durduğumuz kanunlarımız, mahkemelerimiz gibi.

Parantezi sorularla açalım:

Türkiye Cumhuriyeti kanunları ile AİHS kuralları arasında fark var mı?

Türkiye Cumhuriyeti mahkemeleri ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi arasında ne fark var? Hatta Türkiye AİHS'e uyum kanunları çıkarıyor ve bizler istemiyor muyuz?

Türkiye Cumhuriyeti anayasası, kanunları, sair yasal düzenlemeleri, mahkemeleri, hâkimleri, velhasıl tüm muhakeme düzenleri Avrupa'ya, Batı'ya endeksli olarak dizayn edilmedi mi?

Şimdi birileri önümüze çıkıp bizi, Avrupa'da hak arayarak inancımızın ilkeleriyle Avrupa'nın ilkeleri arasında tercih yapmakla veya İslam'ın ilkelerini Batı'nın kuralları ile test ettirmekle suçlarsa;

Bizim de onlara söyleyecek sözümüz var.

Ulusal mahkemelerde aynı şeyi yapmıyor musunuz?

Ulusal mahkemelerdeki kurallar İslami olsa zaten muhakeme edilmeyiz. Muhakeme ediliyorsak, belli ki karşıt ilkelere sahibiz.

Şu tarihimize bir bakalım. Bir asırdır Müslümanlar hakları için mücadele ediyorlar, daha doğrusu bazı haklarını kullandıkları için cezalandırılıyorlar.

Ve bir gün insanlar ta uzakta, belli belirsiz bir küçük ışık huzmesi görmüşler. Umutlanmışlar veya denemek istemişler. Demişler ki:

“Biz yıllardır Türkiye’de vura vura kıyıları aşındırdık. Belli belirsiz bazı haklarımızı kullanabilir hale geldik. Kazandıklarımız bize verilenler değil, emek ve eylemlerimizle kazandıklarımızdır. Şimdi bir başka kapı açılmış, bu kapıdan da vura vura geçeceğiz. Onlar vermezler ama biz alacağız.”

Bunda ne var. Çok mu hayal?

Denklemdaki paradoksu izah sadedinde bize sadece 1980 öncesindeki gibi nüfus kâğıtlarımızı yırtmayı mı öneriyorlar?

Yırtanları gördük. Onlar şimdi sistem içi araçları bizlerden daha iyi kullanıyorlar.

Değerli arkadaşlar,

Hak arama erdemini kaybetmiş bir söylemi kabul etmiyoruz.

İnsanları sadece bıkkın muhaliflik oyununa sürükleyenlerin söylemlerini kabul etmiyoruz.

Hak aramanın hiçbir dönemde terk edilmesine tahammül etmeyiz.

Bu hakkımız üstelik bizim fitratımız gereği ise, hiçbir surette vazgeçemeyiz.

Konunun bir başka boyutu da şudur:

Kimseye hakkını burada veya şurada arayacaksın denilemez.

Bir Yahudi’nin veya Hıristiyan’ın hakkını Müslüman mahkemesinde aramasından dayanılmaz bir haz duyacaksınız, buna karşın, bir Hıristiyan veya Yahudi Mahkemesinde yargılanmayı abes bulacaksınız.

Adalet dediğiniz sadece Müslümanların elinde midir?

Böyle bir iddiayı nasıl içselleştirebiliyorsunuz?

Üstelik yargılandığınız mahkemeleri de içselleştireceksiniz öyle mi?

Adaleti aramayı kabul ettiğiniz Müslüman veya ulusal yargıçlarınızın sizin inançlarınızın teminatı olduğu yönünde bir güvence mi aldınız?

İnsanları hak arama bilincinden ve eyleminden alıkoymak anlamına gelebilecek ifadeleriniz, haklarını her bulabilecekleri yerde arayan insanlar nezdinde ne kadar makes bulabiliyor?

Şu toplumun içine bir girin. Aşağılanan, öfkelenendirilen insanların arasına girin. Onların gözyaşlarına bakın, onlarla dertleşin, onların haklarını sadece gazete, dergi köşelerinde veya entelektüel direklerinin tepelerinde aramayın.

Kendi çocuklarınız bu sıkıntıları aşmış olabilirler veya bu sıkıntıları aşmak için uğraş vermek istemeyebilirler. Veya sizler bu uğraşa sadece bir yönüyle katılmak isteyebilirsiniz. Buna saygı duyarız.

Fakat başkalarının kendilerince de olsa anlamlandırdığı, uğruna imkânlarını seferber ettiği bir mücadeleyi, -sizce göre mücadele araçlarının yanlış kullansalar bile karalamaya kimsenin hakkı yoktur.

Şimdi şu satırları okuyalım:

*Daha önce, inancımızı ilgilendiren konularda başkalarından medet beklemenin ileride tafisi mümkün olmayan sonuçlar doğuracağını belirtmiş ve Avrupa kapılarında adalet aramanın yanlışlığını vurgulamıştık. AİHM’nin vereceği aleyhte bir karardan sonra söyleyecek hiçbir şeyiniz kalmaz demiştik. **Leyla ŞAHİN** ile ilgili son AİHM kararında dediğimiz çıktı. İnancınızla, dininizle ilgili, yani Allah’ın açık emriyle ilgili bir konuyu, Müslümanlıkla uzaktan yakından ilgisi olmayan bir kaç insanın siyasi ve taraflı kararına kurban edemezsiniz. Başörtüsü karşıtı bir köşe yazarı şunu yazıyor; **“Dinci ve şeriatçı kökenden gelen başörtüsü davacıları neden Hıristiyan Avrupa’nın bir mahkemesinde adalet arama peşine düşerler, anlamıyorum.”** diyor.*

Hristiyan kültüründe başörtüsünün anlamı ile İslam'daki anlamını bu insanların anlamasını beklemek safdillik olur. Senin **“inancımın gereği”** dediğin nesneye, o, **“hayır, bu dini ve siyasi bir simgedir”** diyor. Bu küstahça kararı ile sana hakaret ediyor ve seni yalancılıkla suçluyor. Görüldüğü üzere, **“İslâmî”** bir mesele söz konusu olduğunda bunların da bir zamanların **“militan demokrat”** savcılarından hiç bir farkı kalmıyor.

Bu karar, 28 Şubat'tan sonra Batıyı gerçek bir hukuk cenneti olarak algılayan ve Türkiye'nin egemenlerinde bulamadığı insafı Avrupa'nın hâkimlerinde arayan **AB sevdalısı Müslümanlar** açısından da ibretle değerlendirilmesi gereken bir örnek niteliğindedir. Bundan sonra, bizdeki yasağın, AİHM kararını başörtü yasağının meşruluğuna delil olarak gösterecekler. Büyük bir gazetenin tetikçi köşe yazarı, şöyle yazıyor; **“Türbancılara geçmiş olsun. Bundan sonra tutunacakları hiçbir dalları kalmadı. İsteseler de, istemeseler de laik TC'nin kurallarına uyacaklar. Başka çareleri kalmadı”** diyor. Görüyorsunuz adam adeta zil takmış oynuyor. (*)

Anlaşılamayan bir başka mesele de şudur:

Sözünü ettiğimiz mücadele bir hukuk mücadelesidir. Hukuk mücadelesi sadece eylemsel bir mücadele değildir. Bunun felsefi ve sosyolojik yönü de vardır. Hukuk mücadelesi hukuk mantığı kapsamında yürütülür.

Farklı düşünenlerin insanlara mücadelelerini hukuk çerçevesi dışında yürütmelerini önermediklerini biliyorum. Fakat özellikle Leyla Şahin davası sonunda çıkan karara bakarak her şeyin bittiğini söyleyenlere sesleniyorum.

Leyla Şahin davası bitmedi. Leyla Şahin davası sadece bir spot davadır. Arkası gelecektir. Dağlar estire estire, kıyılar vura vura aşındırılır.

Bu arkadaşlarımız hiç “içtihat” diye bir kavram duymadılar mı? Yoksa hukuk onlara göre donuk bir statü müdür.

İnsanlık tarihinde bir yandan ilahi hukuk, bir yandan tabii hukuk, beşeri hukuku yönlendirmede mi?

Beşeri hukuk her dönemde temel olarak ilahi hukuka yönelmedi mi?

Bu sorulara olumsuz cevaplar verecek olanların hukuktan hiçbir şey anlamadığını şerefimle temin ederim

Başörtüsüne özgürlük isteniyorsa bu mücadele her alanda ve her zeminde verilmelidir. Özellikle de hukuk alanında. Hukuk dışında bir başka yol önerilmiyorsa, hukuk alanına sınır koymak da abestir.

Bunun uluslararası, uluslararası ayrımı yoktur. Dilipak'ın da dediği gibi hattı müdafaa yok, sathı müdafaa var.

Her anı, her hukuk girişimini, her hukuk imkânını değerlendireceğiz.

Mücadele ve tabii ki hukuk mücadelesi de bir insanlık onurudur.

İnsanlık onurunu çiğneyen işkence gibi, başörtüsü yasağı da insanlık onurunun çiğnenmesidir.

Bu onursuzluğa karşı mücadele edilmelidir.

Maksadımız insanları mutlak surette zorlayarak haklarını sadece belli yerlerde aramalarını sağlamak değil; inandığımız ölçülerde bir insanlık mücadelesi içinde olmasını dilemektir.

(*) Bu ifadeler, bBir dergide değerli bir arkadaşımızın görüşleri olarak yer almıştır.

Bunu yaparken de, bizim eylemselliğimize karşı olanlara, bilmediğiniz işe karışmayın diyoruz.

Biz Batı'dan başörtüsünün İslam'daki anlamını anlamalarını beklemiyoruz. Tıpkı onların bizden çifte standartlığın anlamını anlamamızı beklemedikleri gibi.

Bizi yalancılıkla suçlamalarına da takmıyoruz. Allah'ın vahyini yalanlayanların bizi yalancılıkla itham etmelerinden doğal ne olabilir.

AB sevdalısı Müslümanlar da değiliz. Konuya hukuk, adalet ve insanların adalet arayışları penceresinden bakıyoruz. "AB Politikamız Ne olmalıdır" konulu tebliğimi burada, bu salonda sunmuştum ve tebliğler kitap olarak da yayınlandı. Orada AB ile ilgili düşüncelerimiz var, test edebilirsiniz.

"Bizdeki yasakçılar, AIHM kararını başörtü yasağının meşrûluğuna delil olarak gösterecekler" diyor arkadaşım.

Bizdeki yasakçıların yasaklara meşru delil bulma gayretleri hiç oldu mu. Bulurlarsa kullanırlar, bulamazlarsa delil gösterme zorunlulukları yoktur, bunu bilemediniz mi?

Birileri zil takmış oynuyor, öyle mi. Ben de zil takmış oynuyorum.

Neden mi?

Etrafıma bakıyorum. Hakkın nerede olursa olsun aranması gereğini bilen ve yapan hukukçularımız var.

Hukukun yaygınlaştırılması ve özgürlüklerin teminatı olma uğraşı veren avukatlarına güvenmiş hak arama bilincine sahip gençlerimiz var.

Genç enerji ile olgun birikimi kaynaştıran akıllarımız var.

Ne mutlu ki, bizlere bu satırları, bu cümleleri yazma, söyleme fırsatı veren arkadaşlarımız var.

SIĞ SULARDA İŞMAR M. Balcı

adalet neydi/neredeydi bilememiştik
sığ sularda işmar ederdik biz bize.
bir bilsek kırıntısı var adaletin içimizde
özgüven gelirdi şefaata zincirimize.

derinliğimizde hukuk yoktu,
adaletimiz ise kendinden menkul.
bir bardak suda kopan fırtınalar
başımızı öne eğdirecek kadar hırçın.

birbirimizi tamamlardık da, bilemezdik
başkalarının onulmaz derdi n'ola.

ülkeyi kurtaracak, devleti kuracaktık da,
millet farkında olmamıştı, rüya bitti.
anladık ki bizler bir gecede
akidsiz sayılan neslin çocuklarıydık.
harfimiz değişmiş, sayımız bozulmuş,
akdimiz geçersiz sayılmıştık.

bir el uzanmıştı hukukumuzda, adaletimize
bir el uzanmıştı örtümüze, libasımıza.
sonra bir el silmeliydi gözyaşımızı
bir el muştulamalıydı özgürlüğümüzü.

bekledik gelmedi, çağırmadan gelmezdi ki.
çağırdık geleyazdı, kıymetini bilmediğimiz.
bir nesil doğarmıydı hukuk üstüne
adaletimiz olmayaydı kendinden menkul.

geçici ikametinde haklarını bilmeyen
daimi ikamette bilincini yitirmez mi?
adil olun çağrısı önce kendimize
sonra da ümmete yöneltilmez mi?

yıllarca önünde şapka düşürdüğümüz
hükmüne ram olduğumuz yargı, ivedi,
her hakkımızı çiğnedi de yine yılmadık
hükümetler değiştirdik, yasalar çiğnedik.
adalet Fizan'da, orada aradık, bulduk
ekonomimizi kurtarmak için.

bir umut yakalamıştık, kızlarımızla
bizi hukuk teknesinde yuyacak.
bir muştı gözlemiştik örtülerinde
ahir ömrümüzde kirden arındıracak.

namusumuz, örtümüz çiğnendiğinde
adaleti şapka düşürdüklerimizde bulamadık.
okul kapılarında halleştik, dertleştik,

adliye koridorlarında ağlaştık,
mahkeme salonlarında duruştuk,
bir çare olmadı dertlerimize.
bu bizim hikayemizdi hukuk adına
adalet adına fitrî beklenti.
henüz hava kararmamıştı, çare ümitte
elbet bilmiştik ki, çare bizlerdik.

adalet Fizan'da imiş oraya koştuk
adına AİHM demişler üstüne vardık.
öz varlıkları zedelenmeyenler
durun demeden mahkum ettiler.

şair der, “karanlık odaların kapısı olmaz,
pencereleri mezarlığa açılmış”.
hukuk-adalet dediğin upuzun bir yol
ümidettikçe yırtarsın beşer yasalarını/karanlığını.

gördüğümüz bir rüya değildi, aksine gerçek
hukuk bir gün yırtacak izbe karanlıkları.
hukukla yasaları ayırdedemeyenler
sınav kapılarında avukat bekletenler
yaya kaldı uzun soluklu eylemimizde.

bir otuzbeş bir bilmem kaç ömür sürdü
dalgalı gibi aşındıracaktık dağları, kıyıları.
ne olurdu ki ümitsizlik aşılmasaydı
dost bildiğimiz danışmazlar ordusu.

herşeyi paylaşıyoruz öyle mi, fuzuliden yana.
benim kutlu eylemim mazlumdan yana
seninki mazluma da zalime de dar
gel gör ki resmettiğin çare akla zarar.

onay beklediğimi sanan kardeşim,
sorumluluk duygusu olmayanlarla değil
örtüsünü AİHM'e taşıyanla bir dertleş,
adalet bir küçük/uzak parıltı, kandırıcı olsa da
varsayıldığı her yere onunla gidersin

çare yasa değil, hukuktur, bilinçtir .
yasa değişir, yargı değişir, AİHM'de değişir,
yeterki sen değiş, kaderini değiştir, hukuka ram ol.
tarihsel gerçeğe bir bak upuzun bir yol.

gelecek tasavvurumuz aynileşsin.
Amma velakin karanlığı yırtarken
yürürlüğe takılıp şapkanı düşürme.
benimkinde 'kuşe-i destar' senindir.

bir hikaye yazacağız henüz vuslatı doğmamış,
tarihi gerçekliğe dayalı, gelecek tasavvuru.
içinde hukuk olacak, adaleti gözleyen
içinde sen olan, seni de özleyen...